

Talinnan turmakopterin etsin

Teksti: Esa Aalto

Kuvat: Rajavartiolaitos

Talinnan edustalle pudonneen helikopterin ja sen uhrien etsintöihin osallistui Suomesta 15 sukeltajaa. Heistä kuusi oli Suomen merivoimista, kolme Helsingin kaupungin pelastuslaitokselta ja kuusi Suomenlahden merivartiostosta.

Rajavartiolaitos pyysi virka-apua myös Helsingin pelastuslaitokselta ja matkaan lähtivät Erottajan asemalta esimiehenä toiminut Marko Väriä sekä sukeltajat Toni Mäkinen ja Timo Kokko.

Operaatiota Helsingissä or-

ganisoinut palomestari Juha-Pekka Lassila kertoo, että virka-apun pyytäminen toisen maan alueella tapahtuviin tehtäviin on harvinaista.

– Meillä on Merivartioston kanssa ollut paljon yhteistoimintaa ja olemme varsin paljon har-

joitelleet yhdessä. Siksi olemme kenneet luomaan samanlaiset toimintamallit. Meillä oli myös Helsingin MM-kisojen takia vahvuudet poikkeuksellisen hyvät, joten virka-apupyyntöön oli senkin takia helppo vastata myönteävästi.

Pelastuslaitoksen sukeltajat saavat koulutuksen enintään 30 metrin syvyyteen, mutta pelastuslaitoksilta löytyy muutamia henkilöitä, jotka ovat esimerkiksi laivaston sukeltajakoulussa saaneet koulutuksen syvempiinkin sukelluksiin. Nyt vuorosta löytyi kaksi tällaista henkilöä.

– Halusimme myös oman esimiehen mukaan tälle ryhmälle, hoitamaan yhteysupseerin tehtäviä, Lassila kertoo.

– Aikaisemmat kokemukset ovat osoittaneet tällaisen tarpeellisuuden.

Onnettomuspäivänä suomalaiset sukeltajat ylimerivartija Tauno Helminen ja vanhempimerivartija Markku Parhiala siirtymässä virolaiselta KATI 202-alukselta Merikarhulle jatkamaan sukelluksia. Kuljetusveineenä KATI 202:n kumivene miehistöineen.

nöissä 15 suomalaissukeltajaa

Lisää löytyi nopeasti

– Virka-apupyynnö välitettiin myös lähialueen pelastuslaitoksille ja reilun parin tunnin kuluttua ensimmäisen ryhmän lähtemisestä meillä olisi ollut valmiudessa kuuden hengen ryhmä lähettää paikalle, mutta Viro oli ilmoittanut, ettei apua enää tarvita.

– Olisimme mielellämme omille sukeltajillemme omat vaihtomiehet lähettäneet sinne, Lassila sanoo.

Pelastuslaitoksen sukeltajaryhmä oli turmapaikalla vajaan vuorokauden. He olivat rajavartiolaituksen toisen sukellusparin turvasukeltajia ja osallistuivat yhteen sukellukseen. He olivat mukana tuomassa yhteysaluksele turmakopterin toisen pilotin ruumista.

Yhteistyö toimi paikanpäältä saatujen tietojen perusteella Lassilan mukaan hyvin.

– Toivottavaa olisi, että meidän sukeltajamme pääsisivät säännöllisesti mukaan rajan sukeltajien kanssa harjoituksiin. Tärkeätä olisi, että he saisivat erityisesti harjoitusta syvempiin sukellussyvyyyksiin, Lassila sanoo.

Lassila pitäisi tärkeänä myös sitä, että pelastustoimeen saataisiin luotua sukeltajarekisteri, josta sukellussyvyyskelpoiset kaverit voitaisiin tarpeen tullen helposti löytää.

– SPPL:ssa vedin taannoin vesisukellustyöryhmää, jonka esityksen perusteella piti tällainen kansainvälinen sukeltajarekisteri perustaa, mutta rahanpuutteen takia se jäi toteutumatta. Suomenlahden meriliikenne on viime vuosien aikana kasvanut rajusti ja riskit ovat sen myötä kasvaneet. Olisikin tärkeätä saada tällainen rekisteri aikaseksi, josta sukeltajat saataisiin

mahdollisimman nopeasti tietoon, Juha-Pekka Lassila sanoo.

Yhteistyö hyvä virolaisten kanssa

Pelastustoimintaa kopteriturmassa johti Viron meripelastuskeskus. Viro välitti virka-apupyynnön Suomen rajavartiolaitolokselle sekä uhrien että hylyn nostamiseen. Rajavartiolaituksen vartiolaiva Merikarhu toimi onnettomuusalueella sukeltajien tukikohtana.

Meripelastuksen lohkokeskuksen päällikkö, komentajakapteeni Mikko Hyypä toimi suomalaisten yksiköiden yleisjohtajana Helsingin meripelastuslohkokeskuksessa.

Hän sanoo, että virka-apua pyydetään aina tarpeen mukaan muilta viranomaisilta ja rajavartiolaitus esimerkiksi antaa pelastusviranomaisille virka-apua mm. vesillä vaadittavissa sairaankuljetuksissa.

– Yhteistyömme toimii oikein hyvin ja toimiva yhteistyö on saavutettu ja pysyy yllä hyvällä harjoittelulla.

Hänen mielestään voisi olla oikein hyödyllistä tehostaa koulutusta erityisesti syvälle ulottuvissa sukelluksissa. Syvemmälle kelpoisuuden omaavia sukeltajia ei hänen mukaansa löydy runsaasti merivartiostostakaan.

Hyypä korostaa sitä, että sukelluksetkin on aina tehtävä turvallisesti. Erityisesti, kun tiedossa on se, että kyse ei ole varsinaisesta pelastussukelluksesta, vaan uhrien etsinnöistä.

– Tilanne voisi olla kokonaan toinen, jos esimerkiksi alus kaatuisi ja tiedettäisiin, että ilmatasuuissa voisi olla pelastuneita.

Hyypän mukaan suomalaisten ja virolaisten sukeltajien yhteistyö toimi oikein hyvin. Virosta

Helsingin pelastuslaitoksen sukellustiimi turvasukellustehtävässä Merikarhun kumiveneessä kopterin yläpuolella onnettomuuspäivää seuraavana aamuna.

sukelluksiin osallistui sikäläisten viranomaisten toimeksiannosta viisi kaupallisen yrityksen sukeltajaa. He käyttivät seoskaasua, kun suomalaiset sukelsivat pääosin paineilmalla. Merivoimien sukeltajat käyttivät ensin seoskaasunsa loppuun, jonka jälkeen jatkoivat paineilmalla.

– Tällä ei ollut merkitystä itse sukelluksissa ja seoskaasusukelluksia olisi voitu jatkaa öljyntorjunta-alus Hallin saavuttua paikalle. Hallilla oli kaasuja ja tällaisten laitteiden huoltojärjestelmä.

– Jos etsinnät olisivat vaatineet lisää aikaa, olisimme jatkaneet seoskaasuilla, hän sanoo.

Riskit ovat kasvaneet

Julkisuudessa kerrottiin myös turman uhrien erilaisesta ylöstuonnista. Suomalaissukeltajat saattoivat vainajat, kun virolaiset sitoivat heidät saattonaruun.

– Ensimmäisen vainajan sukeltaja toi saattamalla ylös, koska saattonarujärjestelmä ei ollut vielä siinä vaiheessa valmis. Kaikki loput vainajat tuotiin ylös saattonarun avulla, Hyypä kertoo.

Kaiken kaikkiaan hänen mielestään erityisesti virolaisten tiedotusvälineiden turman käsittely oli ikävää.

– Onneksi suomalaiset eivät tarttuneet näihin juttuihin, joissa ei ollut todenperäisyyttä.

Mikko Hyypän mukaan suomalaisten pelastusvalmius on hyvä, vaikka läheisten merialueiden riskit ovat kasvaneet. Esimerkiksi Suomenlahdella itä-länsisuunnassa menee vuorokaudessa noin 400 alusta ja pohjois-eteläsuunnassa noin 100 matkustaja-alusta.

– Suomenlahti on yksi maailman vilkkaimmin liikennöidyistä merialueista, Mikko Hyypä sanoo.

– Meillä itsellämme on yhteistyöviranomaiset mukaan lukien aika hyvin kapasiteettia vastata näihin haasteisiin, vaikka onkin huomioitava se, että jokainen maa mitoittaa pelastuskykynsä keskivertotilanteen mukaan, mutta sitten on saatavilla myös kansainvälistä apua varsin nopeastikin. Estonian pelastustöihin saatiin muutamien tuntien kuluessa 23 helikopteria ympäri Pohjois-Eurooppaa. Kuitenkaan ei ole syytä tuodittautua tyytyväisenä odottamaan vaan kaikista onnettomuuksista voidaan ottaa oppia ja kaikkia osa-alueita, koulutusta, järjestelmiä ja välineitä tulee kehittää, Mikko Hyypä toteaa. ●